

Het City Deal-gezelschap op excursie in Groningen.

Stad vernieuwt openbare ruimte met behulp van leidraden

Groningen onder de loep

De City Deal Openbare Ruimte streek bij haar zomertour neer in Groningen. Eind jaren '70 verwerfde deze stad bekendheid met het verkeerscirculatieplan. Het weren van doorgaand autoverkeer uit de binnenstad was baanbrekend. En ook nu verkent de stad nieuwe paden om toekomstbestendig te zijn.

Anno 2022 krijgt de binnenstad van Groningen weer een enorme impuls. De bus rijdt voortaan tot aan de randen van het centrum, waardoor er veel ruimte voor voetgangers, fietsers, terrassen en groen is vrijgespeeld. Het is een

van de sturende besluiten achter de ontwerpleidraad 'Nieuwe Stadsruimtes' (2017) voor de openbare ruimte in de binnenstad. Tijdens de zomertour van City Deal Openbare Ruimte op 25 augustus zagen we hoe dat vorm krijgt.

Met 32 graden is het voortdurend zoeken naar schaduw. De Grote Markt is een plek waar je snel weer voorbij wil lopen. 'Dat we hier nu bomen gaan planten is een historische mijlpaal' zegt Tamara Ekamper. 'Daar was veel discussie over, want er waren nooit bomen op deze plek.' Maar een stad is nooit een vastgeklonken stuk historie, er zijn voortdurend nieuwe wensen, opgaven en noodzaken. In de ontwerpleidraad Nieuwe Stadsruimtes heet de binnenstad 'de huiskamer van Groningen' en daar wil je aangenaam kunnen verblijven, ook of misschien wel juist op een hete augustusdag.

Damsterplein op de schop

Nóg heter is het op het Damsterplein. Hier zien we wel enkele bomen, maar die staan in bakken en dat zijn nota bene de heetste objecten op het plein. Ze worden 70 graden en dat is de boompjes die erin staan aan te zien: ze hebben hun bladeren al

grotendeels laten vallen. Met cofinanciering uit Brussel gaat ook het Damsterplein op de schop en komen er weer échte bomen. Langs de randen met hun wortels in de volle grond en op het parkeerdek in royale groenvakken.

Terwijl er op het Damsterplein en de Grote Markt bomen bij komen, zijn er op het A-Kerkhof enkele gesneuveld. Hier was het juist te donker en was er zowel voor de bomen als voor het gras geen goede groei-conditie. Het gras heeft nu plaatsgemaakt voor een combinatie van waterdoorlatende halfverharding en vakken met gevarieerde bloeiende planten.

Ook hier was uiteraard veel discussie over de bomen, maar dan over de kap. Inmiddels is iedereen erg blij met dit vernieuwde stukje A-Kerkhof en de aangrenzende, busvrije Brugstraat. Bij alles wat je in de binnenstad doet, kijkt iedere Groninger mee. 'Daarom zijn we ook zo blij met de samenwerking met de ondernemers' geeft Ron Torenbosch van de gemeente aan. 'Zij dragen net als wij het publieke belang uit, niet alleen het commerciële.' Natuurlijk schuurt het daar

Bij alles wat je in de binnenstad doet, kijkt iedere Groninger mee

ook wel eens. Horecaondernemers halen vaak hun grootste omzet uit terrassen en willen ze om die reden verwarmen. Dat staat op gespannen voet met doelstellingen rond de energietransitie.

Ook buiten het centrum

De aanpak in de binnenstad slaat nu ook zijn tentakels uit naar de wijken buiten het centrum. Daarvoor heeft de Groningse gemeenteraad de ontwerp Leidraad Leefkwaliteit Openbare Ruimte 'Nieuwe Ruimte' vastgesteld. De leidraad is een inspiratiedocument voor een openbare ruimte met meer ruimte voor groen, sporten, spelen en ontmoeten, en minder ruimte voor geparkeerde auto's en fietsen. Een fundamentele ommezwaai na decennia waarin (auto)mobiliteit altijd op één heeft gestaan bij de inrichtingskeuzes.

De wijze waarop de leidraad vorm krijgt in de praktijk kent een andere dynamiek dan die van de binnenstad. Iedere wijk kent een uniek krachtenveld tussen sociale samenstelling, de ouderdom en vervangingsopgave van de fysieke infrastructuur, de ruimtelijke weerslag van transitieopgaven en versterking van de groenblauwe hoofdstructuur. In Paddepoel was al ervaring opgedaan met het meekoppelen van klimaatadaptatie bij de realisatie van een warmtenet. Die ervaring trekt Groningen nu door in de wijken Vinkhuizen, Selwerd en Helpman.

'Samen aan de Leiding'

Met een steeds verder verfijnde stedelijke programmering brengt Groningen alle belangrijke opgaven voor deze wijken in kaart, zodat er voldoende tijd is voor planvoorbereiding van alle uitvoeringsonderdelen. De samenwerking met de netbeheerders voor de gebiedsgerichte uitwerking loopt steeds beter. Groningen noemt deze samenwerking voor maaiveld en ondergrond 'Samen aan de Leiding'. Dit heeft zelfs al geresulteerd in een eerste gezamenlijke aanbesteding van de gemeente met Waterbedrijf Groningen en Enexis Netbeheer. Zij gaven opdracht om de kabels en leidingen voor elektriciteit, openbare verlichting, gas, water en riool in de wijk Noorderplantsoenbuurt en de Hoogte in één keer te vervangen. Niet alleen voor de opdrachtgevers was dit een spannende innovatie, ook voor de aannemerij. Slechts één aannemer durfde de inschrijving aan. Toch gelooft men in Groningen dat deze manier van werken toekomstperspectief heeft. 'Bij complexe projecten is creativiteit nodig. Wij zijn altijd gewend om zelf de oplossing in de opdracht zoveel mogelijk vast te leggen, maar dan sluit je misschien wel goede alternatieven uit' zo besluit Imke de Vries, technisch specialist riolering en project-leider bij de gemeente. ✨

Het A-Kerkhof in Groningen met waterdoorlatende halfverharding en plantvakken..